

Flýggjanin til Egyptalands

Langt burtur í eini oyðimørk í eysturlondum vaks fyri mongum árum síðani ein páلمي, ið bæði var óføra gamal og óføra høgur. Eingin, ið ferðaðist gjøgnum oyðimørkina, kundi lata vera at steðga og hyggja at honum; tí hann var nógv størri enn aðrir pálmur, og fólk søgdu um hann, at hann óivað mundi vera hægri enn obeliskar og pýramidur.

Sum nú hesin stóri páلمي stóð í einsemi síni og skoðaði út yvir oyðimørkina, bar hann ein dagin eyga við nakað, ið fekk ta stóru blaðkrúnu hansara bilsna at vagma higar og hagar á tí beinvaksna bulinum. Úti við markið á oyðimørkini komu eini tvey fólk gangandi. Tey vóru enn so fjarstødd, at kamelar ikki sýna seg størri enn flugur, men at tað vóru tvey fólk, var einki at ivast í. Tvey, ið vóru ókunnug í oyðimørkini — tí pálmin kendi øll, ið búðu í oyðimørkini — ein maður og ein kona, ið hvørki høvdu vegleiðara ella byrðadjór ella tjald ella vatnsekk.

»Sanniliga,« helt pálmin fyri seg sjálván, »hasi bæði eru komin higar at doyggja.«

Pálmin hugdi seg kvikliga um í allar ættir.

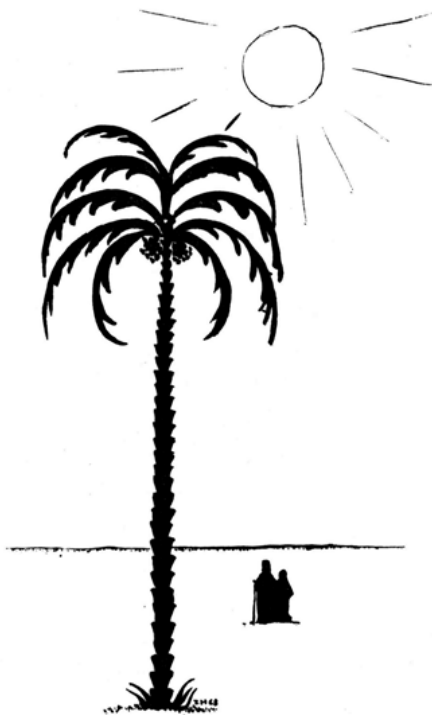
»Meg undrar,« segði hann, »at leyvurnar ikki longu eru farnar avstað eftir hasi veiði; men eg síggi ikki eina einastu rørast. Og heldur ikki síggi eg nakran av ránsmonnunum í oyðimørkini. Men teir munnu fara at koma.«

»Sjeyfaldur deyði bíðar teimum,« hugsaði pálmin. »Leyvurnar munnu slúka tey, slangurnar stinga tey, tostin man pína tey, ránsmenninir drepa tey, sólarhitin brenna tey, ræðslan forkoma teimum.«

Og hann royndi at hugsa um nakað annað. Lagnan hjá hesum fólkunum gjørdi hann tungan í huga.

Men á allari teirri endaleysu oyðifløtu, ið lá rundan um pálm-an, var ikki ein lutur, sum hann ikki hevði kent og hugt at í túsund ár. Har var einki, ið kundi fanga hug hansara. Hann noyddist til aftur at hugsa um tey bæði ferðafólkini.

»Men turkur og vindur!« segði pálmin, í tí hann á henda hátt heitti á lívsins ringastu fíggindar, »hvat er hatta, ið konan ber á

arminum? Eg meini, at hasi vitleysu fólkini eisini hava eitt smábarn við!»

Pálmin, ið var langsýntur, eins og tey gomlu jú eru, sá beint. Konan bar í føvninginum eitt barn, ið hevði lagt høvðið inn at barmi hennara og svav.

»Barnið er ikki so frægt sum nóg mikið ílatið,« segði pálmin. »Eg síggi, at móðirin hevur tikið skjúrðið upp um seg og hevur ballað uttan um tað. Hon hevur í stórum skundi skrætt tað upp úr seingini og er lopin avstað við tí. Nú fati eg tað: hesi fólkini eru flýdd.«

»Men vitleys eru tey kortini,« helt pálmin fyri. »Hava tey ikki ein eingil at varðveita seg, skuldu tey heldur latið fíggindarnar gera tað ringasta ímóti teimum, teir kundu, enn farið út í oyðimørkina.

Eg kann hugsa mær, hvussu alt hevur gingist til. Maðurin stendur í arbeiði sínum, barnið svevur í vøgguni, konan er farin út eftir vatni. Tá ið hon er komin nøkur fótaspor frá durunum, sær hon fíggindar koma tuskandi. Hon loypur inn, tekur barnið, rópar til mannin, at hann skal fylgja henni eftir, og fer rennandi avstað. Síðan hava tey verið á gongd í fleiri dagar, tey munnu ivaleynt ikki hava hvílt eina løtu. Ja, soleiðis hevur tað gingist til, men eg sigi kortini, at um ikki ein eingil varðveitir tey. . . .

Tey eru so bangin, at tey enn hvørki kenna møði ella aðra pínu, men eg síggi tostan lýsa út av eygunum á teimum. Eg man væl duga at kenna andlitið á einum tystum menniskja.«

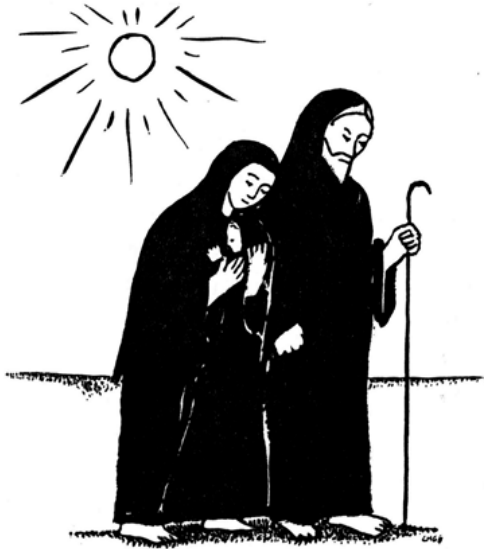
Og tá ið pálmin kom at hugsa um tostan, fór ein skjálvti ígjøgnum hansara høga bul, og teir óteljandi leparnir á teimum longu bløðunum rukkaðust saman, sum høvdu tey verið hildin út yvir eldin.

»Hevði eg verið eitt menniskja,« segði hann, »hevði eg aldri vágað mær út í oyðimørkina. Hann er ógvuliga djarvur, ið vágar sær higgar út uttan at hava røtur, ið ganga niður til ótømandi vatnæðrar. Her kann vera vandi sjálvt fyri pálmar. Sjálvt fyri slíkan pálma sum meg.

Kundi eg rátt teimum, vildi eg biðið tey um at venda við. Fíggindar teirra kunnu aldri verða so harðir ímóti teimum sum oyðimørkin. Tey munnu væl halda, at tað er lætt at liva í oyðimørkini. Men eg veit, at sjálvt eg við hvørt havi havt nóg strævið at bjarga lívinum. Mær rennur í huga eina ferð í mínum ungu døgum, tá ið ein meldurhvirla dungaði eitt heilt fjall av sandi upp um meg. Eg var um at kódná. Hevði eg *kunnað* doyð, so hevði tað verið mín seinasta stund.«

Pálmin helt á við at hugsa hart, soleiðis sum einslig gomul eru von at gera.

»Eg hoyri eitt undurfult, ljóðfagurt suð fara gjøgnum krúnu mína,« segði hann. »Allir leparnir á bløðum mínum mega vera komnir í røring. Eg veit ikki, hvat tað er, ið fer ígjøgnum meg av at síggja hasi bæði neyðar ókunnigu fólkin. Men handa sorgarbundna kvinnan er so vøkur. Hon minnir meg um tað undurfullasta, ið eg havi upplivað.«

Og meðan bløðini í heilum rørdust í einum sjóðandi ljóðfögurum lagi, mintist pálmin, hvussu eina ferð fyri mongum tíðum síðani tvey avbær fólk høvdu vitjað graseygað. Tað var drotningin av Saba, ið var komin hagar, fylgd av hinum vísa Sálomon. Hin fagra drotningin var á ferð heim aftur til land sítt. Kongurinn hevði fylgt henni nakað á leið, og nú skuldu tey skiljast. »Til minnis um hesa stund,« mælti tá drotningin, »leggi eg nú ein dadlukjarna í jørðina, og eg bjóði, at av honum skal verða ein pálmi, ið skal vaksa og liva, til tess tað í Gýðingalandi kemur ein kongur, ið er størri enn Sálomon.« Og í tí hon hetta segði, legði hon kjarnan í jørðina, og tár hennara vættu hann.

»Hvussu kann tað bera til, at eg hugsu um hetta beint nú í dag?« segði pálmin. »Kann tað vera møgult, at henda kvinnan er so vøkur, at hon minnir meg um ta vakrastu av øllum drotningum, um hana, eftir hvørs orðum eg havi vaksið og livað líka til hendan dagin í dag?«

»Eg hoyri bløð míni sjóða harðari og harðari,« segði pálmin, »og tað ljóðar so sorgarliga, sum var tað ein deyðsálmur. Tað

er gott at vita sær, at tað ikki meinast við meg, av tí at eg ikki kann doyggja.«

Pálmin hugsaði, at hetta deyðasuðið í bløðunum mátti vera fyri teimum báðum einsligu ferðafólkunum. Tey mundu ivaleyst halda sjálv, at teirra seinasta stund var komin. Ein kundi lesa tað í andliti teirra, tá ið tey gingu fram við einum av teimum beinaræum av kamelum, ið lógu eftir gøtuni. Ein kundi síggja tað í teirra eygnabrái, tá ið tey hugdu eftir tveimum gammum, ið flugu framvið. Tað kundi jú ikki annað vera. Tey máttu umkomast.

Tey vóru vorðin var við pálman og graseygað og skundaðu sær nú hagar at finna vatn. Men tá ið tey endiliga komu at honum, fullu tey í fátt av vónloysi, tí keldan var upptornað. Deyðgivin legði konan barnið frá sær og setti seg grátandi á keldubakkan. Maðurin blakaði seg niður undir liðini á henni; hann lá og sló við knýttum nevum í tann turra svørðin. Pálmin hoyrði tey tala sínámillum um, at tey máttu doyggja.

Hann skilti eisini av samtalu teirra, at Heródes kongur hevði latið drepa øll børn um tvey ella trý ára aldur av ótta fyri, at hin stóri, væntaði kongurinn í Júda mundi vera borin í heim.

»Tað dunar harðari og harðari í bløðum mínum,« segði pálm-in. »Hesi neyðar flýddu fólkinum munnu brátt hava livað sína seinastu stund.«

Hann hoyrði eisini, at tey ræddust oyðimørkina. Maðurin segði, at tað hevði verið betri, tey høvdu verið og barst móti hermonnunum enn at flýggja. Hann helt, at tað hevði verið ein lættari deyði.

»Gud man hjálpa okkum,« segði konan.

»Vit eru einsamøll millum ránsdjór og slangur,« segði maðurin. »Vit hava hvørki mat ella drekka. Hvussu kann Gud hjálpa okkum?«

Hann skræddi klæði síni sundur í vónloysi og trýsti andlitið niður ímóti jørðini. Hann var hugsprongdur eins og maður, ið hevur deyðamein í hjarta. Konan sat upprætt og helt hendurnar saman um knæið. Men tey eygnabrá, hon kastaði út um oyðimørkina, sөгdu frá einum troystarloysi út um øll mark.

Pálmin hoyrði, at tað sorgarliga dunið í bløðum hansara varð harðari og harðari. Konan mundi eisini ivaleyst hava hoyrt tað; tí hon hugdi upp í krúnuna á trænum. Og í tí sama rætti hon av sær sjálvari armar og hendur upp.

»Dadlur, dadlur!« rópaði hon.

Tað kendist so stórir longsil í máli hennara, at hin gamli pálmín ynskti, at hann ikki var hægri enn baraldurin, og at dadlur hansara vóru líka lættar at fáa hendur á sum tey reyðu berini á tornarunninum. Hann visti fullvæl, at krúna hansara hekk full av dadlutyssum; men hvussu skuldu fólk kunna sleppa upp í eina slíka øgiliga hædd?

Maðurin hevði longu sætt, at dadlutysstini hingu so høgt, at tað ikki var komandi at teimum. Hann leit tí ikki um øksl. Hann segði bert við konu sína, at hon mátti ikki tráa eftir tí ómøguliga.

Men barnið, ið hevði gingið og runnið einsamalt og spælt sær við sneisapettum og háлмаstráum, hevði hoyrt rópið á mammuni.

Hesin lítli mundi helst ikki duga at hugsa sær, at mamma hansara ikki skuldi fáa alt tað, ið hon ynskti sær. So skjótt hann hoyrði orðið dadlur, tók hann at stara upp í træið. Hann grundaði og hugsaði um, hvussu hann skuldi fáa dadlurnar niður. Tað komu næstan rukkur á enni hansara undir teimum ljósu lokkunum. Endiliga fór eitt bros um andlit hansara. Nú visti hann, hvat hann vildi gera. Hann fór yvir at pálmanum, klappaði honum við lítlu hond síni og segði við síni blíðu barnarødd:

»Boyg teg, pálmí! Boygg teg, pálmí!«

Men hvat var hetta, hvat var tó hetta? Pálmabløðini sjóðaðu, sum hevði glaðustrok farið ígjøgnum tey, og ein kylingur fyri og annar eftir fór ígjøgnum tann høga bulin. Og pálmín kendi á sær, at hesin lítli hevði valdið. Hann var ikki mentur at standa ímóti honum.

Og við sínum høga buli boygdi hann seg fyri barninum, eins og menniskju níga fyri høvdingum. Í einum óførum boga seig hann til jarðar og kom at endanum so lágt niður, at hin stóra

krúnan við bleiktrandi bløðum streyk eftir sandinum í oyðimørkini.

Barnið tóktist hvørki at verða bangið ella bilsíð, men rópanði av gleði fór tað rennandi og sleit eitt tyssi fyri og annað eftir av krúnuni á tí gamla pálmanum.

Tá ið barnið hevði fingið nóg mikið, og træið varð enn liggjandi eftir jørðini, fór barnið aftur yvir at tí og segði við teirri blíðligastu rødd:

»Reis teg, páلمي! Reis teg!«

Og hitt stóra træið reistist stillisliga og virðiliga á sínum fatta buli, meðan bløðini leikaðu eins og harpur.

»Nú veit eg, hvørjum tey spæla deyðasálmin fyri,« segði hin gamli pálmin við seg sjálvan, tá ið hann var komin aftur at standa upprættur. »Tað er ikki fyri nøkrum av hasum fólkunum.«

Men maðurin og konan lógu á knæ og prásaðu Gudi.

»Tú hevur sætt angist okkara og hevur tikið hana frá okkum. Tú ert hin sterki, ið byggir pálmabulin eins og sevið. Hvørjar fíggindar skulu vit væl óttast, tá ið máttur tín varðveitir okkum!«

Næstu ferð eitt ferðafylgi fór gjøgnum oyðimørkina, sóu ferðafólkini, at krúnan á tí stóra pálmanum var fólnað.

»Hvussu kann hetta bera til?« segði eitt av ferðafólkunum. »Hesin pálmin skuldi jú ikki doyggja, fyrr enn hann hevði sætt kong, ið størri er enn Sálomon?«

»Kann vera, at hann hevur sætt hann,« svaraði ein annar av ferðamonnum.

Selma Lagerlöf.

J. Dahl týddi.